

KRÁLOVSKÁ OBORA (lidově zvaná Stromovka) je jedním z nejvýznamnějších a největších pražských přírodně krajinářských parků. V 19. století prodělala krajinářskou přeměnu z obory na veřejný park. Zpřístupněna veřejnosti byla v roce 1804.

Královská obora je tvořena lužními partiemi navazujícími na Vltavu a zalesněnými severními svahy s průhledy umožňujícími překrásné výhledy do parku a na Trojskou kotlinu. Rovinatá část je koncipována jako krajinářský park, kompozičně provázaný se svahovými partiemi.

Centrálním prostorem Královské obory je promenádní prostranství před Šlechtovou restaurací – tzv. parter s květinovými záhony a část krajinářského parku vymezená hrázemi bývalého Rudolfova rybníka. Pro tuto část je typická soustava rybníčků, dodnes napájených Rudolfovou štolou z řeky Vltavy, dubový pahorek (bývalý ostrov) a celá řada domácích i cizokrajných dřevin. Na hrázích bývalého rybníka jsou zachovány oboustranné aleje navazující na hlavní cestní tahy procházející Královskou oborou.

V Královské oboře se nachází i další významné objekty Místodržitelský letohrádek a Planetárium. V současné době probíhá obnova Královské obory v souladu s památkovou a přírodní ochranou.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O PARKU

Park celopražského významu, nachází se na území MČ Praha 6 a MČ Praha 7, v k. ú. Bubeneč.

Výměra: 88,61 ha

Nadmořská výška: 185 – 220 m n. m.

Vlastník: Hlavní město Praha, Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy (OCP MHMP)

Správce: Lesy hl. m. Prahy

Kontakt: OCP MHMP, Jungmannova 35/29, 110 00 Praha 1, tel.: 236 00 5814

Park je veřejně přístupný celoročně.

Vjezd do parku a pořádání akcí v parku je možné pouze na základě povolení OCP MHMP.

Park je v majetku hlavního města Prahy, které je také investorem všech prováděných prací.

Z HISTORIE PARKU

Královská obora, původně lovecká obora, prošla od svého založení ve 13. století – patrně Přemyslem Otakarem II. v roce 1268 – složitým historickým vývojem, zahrnujícím několikrát vyplnění vojsky a poničení a následné obnovy.

Přibližně od roku 1500 byla obora o svátku sv. Gottharda zpřístupňována veřejnosti. Po roce 1547 začalo období velkého rozvoje. Založen byl větší rybník a sázely se zde stromy přivezené z blízké Šárky. V roce 1559, po předchozím zalesnění pozemků, vznikly dva samostatné, zdí oddělené celky: východní obora s letohrádkem a západní bažantnice s myslivnou, později ovocná zahrada (štěpnice). Toto rozdělení se v podstatě zachovalo až do 19. století. Za vlády Rudolfa II. došlo mj. k rozšíření stávajícího rybníka, kde byl později vytvořen i ostrov (dodnes zachovaný dubový pahorek). Kvůli zásobování velkého rybníka vodou z Vltavy byla pod Letnou vybudována Rudolfova štola.

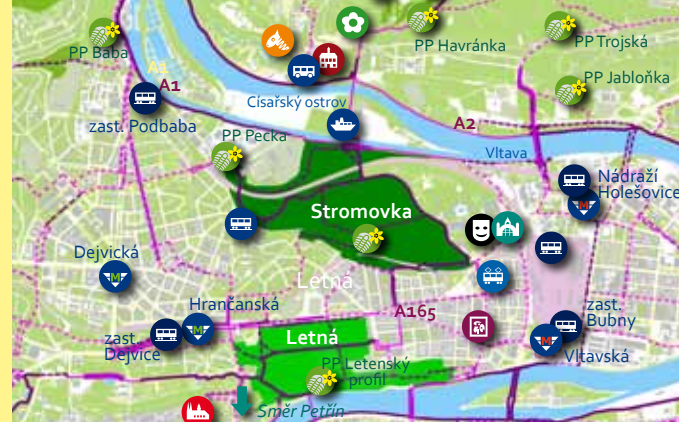
Ve 40. letech 18. století byla obora zničena v důsledku válečných tažení a následně opět obnovena. V roce 1804 pak byla, zejména zásluhou hraběte Chotka, zpřístupněna veřejnosti. Od této chvíle nastala cílená snaha o založení krajinářského parku. V roce 1861 byla vybudována mezi Královskou dvoranou a Místodržitelským letohrádkem kočárová silnice tzv. Mesceryho silnice. Po roce 1880 proběhlo rozšíření promenádního prostranství u restaurace a úprava dna bývalého rybníka i Starého parku. V letech 1884–85 bylo vloženo rozárium (po povodni v roce 2002 nahrazeno novým rozáriem v okolí Planetária).

Kontinuitu Královské obory a řeky přerušila v letech 1840–45 železnice Praha–Drážďany, tzv. Podmokelská dráha. Jižní okraj obory postihla výstavba Buštěhradské dráhy v roce 1867. Východní část parku Stromovka se v roce 1891 stala dějištěm Zemské jubilejní výstavy a od té doby začala fungovat jako samostatný areál Výstaviště. V roce 2002 a 2013 zasáhly Královskou oboru povodně, jejichž následky si nese dodnes.

SOUČASNOST

Dno bývalého rybníka

Nejvýznamnějším počinem za posledních 100 let v parku Stromovka byla celková rekonstrukce dna bývalého rybníka, která proběhla v letech 2015–2018. Nejprve byla provedena rekonstrukce původního vodohospodářského systému, vyhlídek u rybníků, mostků. U Rudolfova rybníka bylo obnoveno molo s kačenami. Na rekonstrukci navázala výstavba nových vodních ploch v nejvíce podmáčených místech na dně bývalého rybníka. Důležitým efektem bylo zdůraznění funkce ostrova (dubového pahorku), který se stal opět ostrovem obklopeným vodou. Tato skutečnost se nejvíce projevuje z parteru u Šlech-

Tipy na místa zájmu v okolí, spojení MHD a cyklotrasy

Trojský zámek	ZOO Praha	Stanice metra C
Pražský hrad	Botanická zahrada	Stanice metra A
Výstaviště Praha	Přírodní památka	Zast. autobusu
Národní galerie	Zast. lodní dopravy	Zast. tramvaje
Značená cyklotrasa	Doporučená cyklotrasa	Vlaková zastávka, nádraží

tovy restaurace a z vyhlídky u Místodržitelského letohrádku. Nově vznikla mola přes rybníky, dětská hřiště, Čítárna s knihovničkou s autorskými objekty k posezení, autorské lavice na dubovém pahorku. Obnoveny byly trávníky, mlatové cesty a mobiliář. Nové výsadby stromů významně posílily kostru dřevin na dně bývalého rybníka, které bylo nejvíce zasaženo povodněmi v letech 2002 a 2013.

Od poloviny roku 2020 jsou v parku obnovovány jmenovky u významných stromů v rámci projektu „Stromy, které chcete znát“. Nyní naleznete jmenovky na významných jedincích v centrální části krajinářského parku, tzn. na dně bývalého rybníka, ve Starém parku a na Psí louce. Do budoucna se plánuje umístění jmenovek v rámci celého parku Stromovka.

OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

Královská obora je od roku 1988 chráněna obdobně jako sousední přírodní památka Pecka.

Ve Stromovce se nachází široká paleta pobřežní a vodní vegetace, např. leknín bílý, kosatec žlutý, stulík žlutý, orobinec širokolistý, vrba bílá a olše lepkavá. Z živočichů je třeba zmínit ropuchu zelenou, skokana zeleného, slípku zelenonohou, poláka chocholačku, kvakoše nočního, lysku černou, strakapouda prostředního, deset druhů netopýrů, dvanáct druhů čmeláků, otakárka ovocného a roháče obecného.

Památné stromy v okolí Královské obory:

Jinan dvouláločný v areálu bývalého zahradnictví u Místodržitelského letohrádku (strom není veřejnosti přístupný, GPS souřadnice: 50°6'16.070"N, 14°24'46.055"E); velký dub letní na Císařském ostrově (GPS souřadnice: 50°6'40.698"N, 14°24'49.619"E).

STUDÁNKY V KRÁLOVSKÉ OBOŘE A OKOLÍ

Studánka *V Královské oboře* (umístěná v novoantickém chrámku při JZ okraji Stromovky pod budovou staré bubenečské školy, asi 100 m západně od hájovny při vstupu do obory z Gotthardské ulice).

POHYB PSŮ A VSTUP NA TRÁVNÍKY A LOUKY

Zákaz vstupu psů platí pro prostory dětských hřišť, piknikových míst a květinových záhonů. Na ostatních plochách nebo rekreačních trávnících a komunikacích musí být pes veden na vodítku. Psi mohou volně pobíhat pouze na vyznačených plochách.

volné pobíhání psů povoleno

psa nutno vést na vodítku

vstup na trávník povolen

vstup na trávník zakázán

Královská obora Stromovka

2

Dětské hřiště	Památný strom	Zastávka autobusu
Fitness	Studánka	Zastávka tramvaje
Restaurace, občerstvení	Piknikové místo	Zast. lodní dopravy
WC stálé/mobilní	Rybolov povolen	Vstup do parku
Psí louka	Vyhlička	Železnice
	Pítka	

1 Planetárium a rozárium, **2** Restaurace Vozovna s dětským hřištěm Tramvaj, **3** Vodárenský domek a portál Rudolfovy štol, **4** Dětské hřiště Kaštánek, **5** Šlechtova restaurace s rekonstruovaným parterem, **6** Mesceryho silnice (bývalá kočárová cesta), **7** Dubový pahorek (bývalý ostrov), **8** Dno bývalého Rudolfova rybníka, **9** Místodržitelství letohrádek, **10** Gotthardská brána s pamětní deskou, **11** Bývalá hájenka, **12** Starý park, **13** Psí louka – bývalá štěpnice, **14** Malá říčka – slepé rameno Vltavy, **15** Bývalý Císařský mlýn, **16** Drážní domek, **17** Čítárna s knihovničkou

Nejužívanější vstupy do parku, spojení MHD:

Bezbariérové vstupy do parku: hlavní vstup do parku z ulice **U Výstaviště** (zastávka Výstaviště, tram č. 17, tram č. 12 a 24 navazující na trasu metra C, z ulice **Nad Královskou oborou**, z náměstí **Pod Kaštany**, z ulice **Gotthardská** (bus č. 131, zastávka Sibiřské náměstí), z ulice **Za Císařským mlýnem**, z **Císařského ostrova**, z ulice **Za Elektrárnou**, z ulice **Ovenceká**.

Vstupy do parku se schody: z ulice Kamenická

Alternativně: parníkem se společností provozujícími pražskou lodní dopravu (zast. ZOO Praha)

DĚTSKÁ HŘIŠTĚ a tipy na volnočasové aktivity:

- Dětské hřiště Kaštánek 50°6'10.56"N, 14°25'21.69"E
- Dětské hřiště Koniček 50°6'16.52"N, 14°25'15.74"E
- Dětské hřiště Tramvaj 50°6'18.500"N, 14°25'20.031"E
- Dětské hřiště U Čítárny 50°6'27.830"N, 14°25'2.878"E
- Dětské hř. U Malé říčky 50°6'29.074"N, 14°24'47.906"E
- Dětské hřiště U Psí louky 50°6'19.789"N, 14°24'35.055"E
- Herní autorské prvky u Rudolfova rybníka 50°6'26.242"N, 14°25'19.777"E

Pražská cyklotrasa A1 (Vltavská levobřežní), běžecké trasy, trasa pro in-line bruslení, koňské stezky, fitness.

ZAJÍMAVOSTI

PLANETÁRIUM (1) bylo postaveno podle projektu arch. Jaroslava Fragnera a pro veřejnost slavnostně otevřeno 20. 11. 1960. V té době bylo jedno z nejmodernějších na světě a dodnes patří k největším. Planetárium je kulturně–výchovné zařízení přírodovědného charakteru, zaměřené především na popularizaci astronomie a kosmonautiky. Více na www.planetarium.cz. GPS: 50°06'18.70"N, 14°25'39.70"E

RESTAURACE VOZOVNA (2) je objekt, který byl součástí areálu stanice tramvaje s remízou a vozovnou. V roce 2008 byl objekt zrekonstruován. V současné době je využíván jako výletní restaurace. Součástí objektu je veřejné WC. V blízkosti restaurace se nachází dětské hřiště Tramvaj. GPS: 50°6'18.500"N, 14°25'20.031"E

RUDOLFOVA ŠTOLA (3) byla postavena pod vrchem Letná v letech 1584–1593 na pokyn císaře Rudolfa II. a sloužila pro napájení velkého Rudolfova rybníka v Královské oboře z řeky Vltavy. Na ražbu štol byli do Prahy povoláni nejzkušenější kutnohorští havíři, kteří nejprve budovali 5 svislých šachet, ze kterých se štola razila oběma směry. Celková délka štol je 1102 m. Začíná u Novoměstského jezu a v Královské oboře je ukončena zděným portálem zdobeným korunkou, letopočtem dokončení a Rudolfovou iniciálou R. Ve Stromovce byl později na konci štol postaven vodárenský domek, kde byl umístěn výtlačný stroj zámeckého vodovodu. Dnes jsou zde čerpadla pro zásobování fontán. Po povodních v roce 2002 byla celá štola vyčištěna a opravena a v současné době

OCP MHMP

slouží k napájení celého vodohospodářského systému Královské obory. V letech 2016–18 proběhla celková rekonstrukce dna a hráze bývalého rybníka, centrální části Královské obory Stromovka. GPS (ústí ve Stromovce): 50°6'16.416"N, 14°25'9.368"E

ŠLECHTOVA RESTAURACE (5) je bývalý lovecký zámeček, tzv. Královská dvorana, který byl postaven v barokním stylu na konci 17. století. Od dvacátých let 19. stol. sloužila dvorana jako restaurační zařízení. V roce 1882 si budovu pronajal Václav Šlechta a jeho potomci zde provozovali restauraci s navazující pobytovou plochou s altánem a tvarovanými kaštany vysazenými do rastru (využívanou jako letní výletní restaurace, tzv. Kaštanky, až do 2. světové války. Po válce však objekt začal chátrat. V roce 2017 byla zahájena rekonstrukce Šlechtovy restaurace. V polovině roku 2020 proběhla celková rekonstrukce předprostoru Šlechtovy restaurace, tzv. parteru s květinovými záhony. Opravou restaurace a navazujících ploch se tak po mnoha letech plně obnoví společenská funkce nejvýznamnějšího cílového místa v parku. GPS: 50°6'16.880"N, 14°25'3.414"E

MÍSTODRŽITELSKÝ LETOHRÁDEK (9)

První lovcí hrádek v Královské oboře ohrazené pro honitbu si nechal postavit Přemysl Otakar II. po roce 1268. V letech 1495–1502, za krále Vladislava II. Jagellonského, byl přestavěn v pozdně gotickém slohu. V roce 1594 dokončil Rudolf II. jeho renesanční přestavbu. Dnešní novogotická podoba v romantickém stylu pochází z let 1805–1811 dle návrhu profesora Jiřího Fischera. Součástí úpravy okolí byly plochy s květinovými parterem, bazény, vodotrysky a sochařskou výzdobou. V průběhu 19. stol. sloužil letohrádek jako letní sídlo místodržících v Čechách. Od roku 1946 je zde umístěno pracoviště Knihovny Národního muzea. Z terasy u letohrádku se otevírá jeden z nejkrásnějších pohledů na Královskou oboru a Trojskou kotlinu. GPS souřadnice: 50°06'16.10"N, 14°24'50.00"E

Zrekonstruovaný parter před Šlechtovou restaurací

OCP MHMP

▲ Bývalé pítka pro koně Autorské objekty Čítárna ▼

OCP MHMP

Hřiště Kaštánek se sochařskými autorskými objekty Olbrama Zoubka a Evy Kmentové

Více informací naleznete na webových stránkách:

V Praze za přírodou: portalzp.praha.eu/zaprirodou
Pražská příroda: www.praha-priroda.cz
Pražský turistický portál: www.praguewelcome.cz

Součástí sady *Pražské parky a zahrady* připravené v rámci projektu *V Praze za přírodou* jsou dále infomateriály Petřín, Letenské sady a Park na vrchu Vítkově.

V roce 2020 vydalo Hlavní město Praha, odbor ochrany prostředí MHMP, 6. upravené vydání.

Text: OCP MHMP; fotografie: Lubomír Stiburek, OCP MHMP
ISBN 978-80-7647-053-8